Region Stockholm

4

Inriktningsplan för Strama Stockholm 2021-2022

VKN 2021-0142

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Läkemedelskvalitet
Anna-Lena Fastén

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-09-09

VKN 2021-0142

Vårdens
kunskapsstyrningsnämnd

Inriktningsplan för Strama Stockholm 2021-2022

Ärendebeskrivning
Strama Stockholm har sedan 2009 arbetat med att metodiskt informera medborgare och vårdprofessioner inom regionen för en klok antibiotikaanvändning. Nu föreslås en inriktning för det närmaste året.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande

Förslag till beslut
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

Inriktningsplanen för Strama Stockholm 2021-2022 fastställs.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Uthämtade antibiotikarecept till invånare i Region Stockholm har minskat sakta men säkert de senaste tio åren. 2020 skedde en dramatisk minskning i både Stockholm och resten av landet till följd av pandemin med covid-19. Pandemin ledde sannolikt både till ett ändrat sökbeteende hos befolkningen och till en faktisk minskning av antalet bakteriella infektioner, vilket i sin tur resulterat i avsevärt färre antibiotikarecept. Rekommendationerna om att stanna hemma vid sjukdom, hålla avstånd och vara noga med handhygienen tycks ha minskat spridningen av inte bara coronavirus utan även av andra sjukdomsframkallande mikroorganismer. Under pandemin har Strama Stockholm till stor del styrt om till digitala besök och därmed hållit god fart på verksamheten.

Länge var antibiotikaförbrukningen i Region Stockholm högst i hela landet, men vi ligger nu på elfte plats och under riksgenomsnittet.

Under 2019 hämtade invånare i Region Stockholm ut 295 antibiotikarecept per 1000 personer, 2020 sjönk siffran till 238 och i april 2021 var vi nere på 211. Minskningen motsvarar över 100 000 sparade antibiotikarecept på bara ett år. Det nationella patientsäkerhetsmålet är fortfarande 250 uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år. Om människors beteende återgår till hur det såg ut före pandemin med umgänge utan fysisk distansering, snuviga barn på förskolan och mindre noggrann handhygien, kommer troligen 250-målet fortsätta vara ett rimligt och patientsäkert mål. Strama Stockholm kommer därför även efter pandemin verka för att bibehålla denna nivå.

I detta arbete är ständiga påminnelser, uppföljning och dialog med vårdgivare avgörande för att hålla frågan levande och för att förskrivningen inte ska öka igen. Vi behöver verka för att antibiotika endast ges när det verkligen behövs, och därtill rätt preparat i rätt dosering. Att alltid ge antibiotika med så smalt spektrum som möjligt är en viktig strategi för att bromsa resistensutvecklingen men också för att värna om individens mikrobiota (normalflora).

Då antibiotikaanvändningen minskat kraftigt i hela landet under pandemin har frågan väckts om förskrivningen kanske blivit farligt låg. Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har därför undersökt förekomsten av allvarliga komplikationer till vanliga bakterieinfektioner och snarast funnit en minskning av de allvarliga komplikationerna. Det finns alltså i nuläget inget som tyder på att antibiotikaförskrivningen är alltför låg, men frågan kommer att fortsätta bevakas på nationell nivå.

I slutenvården har antibiotikaförbrukningen mätt som antal dygnsdoser varit relativt konstant de senaste åren. En ökande användning av antibiotika med bredare spektrum behöver bevakas, liksom resistensutvecklingen för dessa antibiotika. Införandet av Infektionsverktyget i slutenvården kommer att förbättra uppföljningen av antibiotika kopplat till ordinationsorsak. Karolinska Universitetssjukhuset införde Infektionsverktyget på bred front så sent som i december 2019. För slutenvården är det av stor vikt att arbetet med antibiotikaronder återupptas efter att till stora delar ha varit vilande under pandemin. Detta arbetssätt innebär att en infektionsläkare går igenom alla patienter som står på antibiotika tillsammans med patientansvarig läkare på avdelningen. Detta evidensbaserade arbetssätt har visat sig vara effektivt för att minska den totala antibiotikaanvändningen, men också minska andelen antibiotika med brett spektrum. Detta är ett angeläget arbete i slutenvården där vi sett en stadig ökning av antibiotika med bredare spektrum på senare år.

Överväganden
Strama Stockholm fortsätter vårt viktiga arbete för en hållbar antibiotikaanvändning med fokus på både vardagliga aktiviteter och speciella satsningar och projekt. Vi vänder oss till såväl öppenvård, slutenvård och tandvård som läkar- och sjuksköterskestudenter, media och allmänhet.

Några viktiga aktiviteter är

- kvalitetsdialoger med vårdgivare
- att certifiera antibiotikasmarta® husläkarmottagningar
- att slutföra arbetet med ett system för att kunna särskilja recept förskrivna vid fysiska respektive digitala besök på husläkarmottagningarna
- att förvalta resultatet av projektet om segmenterad målgruppsanalys som blir klart hösten 2021
- att utveckla vår webb-utbildning antibiotikasmart.se med en flik som fokuserar på infektionsbehandling i barnsjukvården
- att tillgängliggöra kunskap om antibiotika och resistens för invånarna
- att verka för antibiotikasmarta® arbetssätt i slutenvården genom teamarbete
- att stödja användning av Infektionsverktyget
- att stödja sjukhusen i att breddinföra antibiotikaronder
- att vara med i framtagandet av indikatorer för slutenvården

Nationell samverkan är också en stor del av vårt arbete genom medverkan i grupper på Folkhälsomyndigheten, Nationell Arbetsgrupp Strama, Stramanätverket och Sveriges Kommuner och Regioner. Sedan 2020 är vi också en av två pilotregioner i Folkhälsomyndighetens Vinnovafinansierade projekt Ett antibiotikasmart® Sverige.

Ekonomiska konsekvenser
De senaste tre åren har Strama Stockholm fått ett tillskott i budgeten till ett förstärkt antibiotikaarbete. Detta har använts till en informationskampanj till allmänheten med namnet ”Svälj inte myten” och till att delfinansiera projektet om segmenterad målgruppsanalys. 2021 kommer delar av denna förstärkta budget att användas till att förvalta resultatet av detta projekt i form av förstärkt kommunikation till nyckelgrupper där barriärer har identifierats. Ett liknande tillskott skulle behövas även de kommande åren för att kunna fortsätta detta arbete.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Beslutet förväntas ge positiva effekter för patientsäkerheten genom att minska onödig antibiotikaanvändning.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Beslutet förväntas ge positiva effekter för jämlik och jämställd vård genom information och utbildning gentemot både allmänhet och hälso- och sjukvårdspersonal.

Miljökonsekvenser
Beslutet förväntas ge positiva effekter för miljön genom att minska onödig antibiotikaanvändning.

Administrativa konsekvenser
Beslutet förväntas ge oförändrad administration.

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till

Godkänd av Magnus Thyberg, 2021-09-09